

Inrichtingsplan Heereweg 1736 Bakkum

Basisvariant

2014

Inrichtingsplan Heereweg 1736 Bakkum

Basisvariant

N. Hogeweg, N. Schuurman-Werner, H. Griffioen

2014

Projectleider	N. Hogeweg
Afdeling	Onderzoek en Advies
Opdrachtgever	familie Tentij>
Rapportnummer	14-55510RB
Projectnummer	14-55510

© Landschap Noord-Holland
Postbus 222
1850 AE Heiloo
088-0064400
www.landschapnoordholland.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Huidige inrichting en gebruik.....	6
3. Ecologische context.....	6
4. Landschappelijke historie.....	7
5. Inrichtingselementen en onderbouwing	10
6. Kaartbeeld en beschrijving	11
7. Richtlijnen voor beheer	11

1. Inleiding

De familie Tentij is voornemens een landbouwschuur om te vormen tot een woning en Bed and Breakfast. Om een woonbestemming te verkrijgen hanteert de gemeente een vereveningsbeleid dit betekend dat woningbouw in het buitengebied in bepaalde gevallen wel is toegestaan mits er wordt gecompenseerd in landschappelijke en natuurkwaliteit. De volgende passages uit het vereveningsbeleid zijn bij deze uitwerking relevant: Aanleg kwelstroom (duinrel) en kwelmoeras, Landschapseigen erfbeplanting, c.q. fruitbomen, Aanplant van hagen (inheemse soorten) als perceelscheiding en aanplant hakhoutbosjes. Tevens sluit de voorgestelde inrichting aan bij de in de structuurvisie beschreven openheid van het landschap. Deze compensatie kan plaatsvinden op het naastgelegen perceel nr 1736. Aan Landschap noord Holland is gevraagd een plan op te stellen waarin zowel gekeken wordt naar inrichting als beheer van dit perceel. De familie Tentij vraagt daarbij om twee varianten. De basisvariant waarmee de vergunning verkregen kan worden en als tweede een optimum variant die kan dienen als streefbeeld voor de uiteindelijke inrichting. Dit rapport beschrijft de basis variant.

Afbeelding 1: plangebied (groen omlijnd) om te vormen bebouwing (rood omlijnd).

2. Huidige inrichting en gebruik

Het perceel groot 1.4 Ha is gelegen aan de Heereweg en is nu verpacht voor de teelt van Eremurus. Voor het gebruik als bollengrond is het perceel tot grote diepte omgezet waardoor de bovenste paar meter redelijk homogeen is.

Aan de westzijde loopt de Heereweg met aan de overzijde de PWN duinen die door een ander waterbeheer de afgelopen jaren natter zijn geworden en voor meer drangwater zorgen. Voor de afvoer van dit water ligt er een duiker onder de Heereweg door, deze sluit aan op de PVC leiding aan de noordwestkant van het perceel. In het perceel zelf is een drainage aangelegd welke afwatert aan de oostzijde.

3. Ecologische context

Het in te richten perceel is een belangrijke schakel tussen de duinen en het achterland met het Zeerijdsdijkje en de Schoonwatervallei. De schoonwatervallei is een groot natuurontwikkelingsproject waarbij schoon duinwater wordt ingezet voor natuurherstel van binnenduinrand tot Alkmaardermeer. Aan de oostzijde scheiden twee graslanden die van een agrarische functie omgezet worden naar een natuurfunctie het plangebied van het Zeerijdsdijkje wat onderdeel uitmaakt van de schoonwatervallei. Aan de westzijde ligt het duingebied.

Het is een nog open schakel in de bebouwing van Bakkum met de restanten van een duinrel. Het herstellen van deze duinrel en daarmee de waterhuishouding vanuit de duinen heeft potentieel een positief effect op de schoonwatervallei. Het aanwijzen van dit perceel voor de EHS zou de verbinding tussen duinen en schoonwatervallei dan ook verder versterken en veilig stellen voor de toekomst. Aan de westzijde is een boomgaardje wat als buffer functioneert tegen verstoring door de drukke Heereweg voor de te ontwikkelen natuur op het perceel.

Afbeelding 2: het perceel vormt een belangrijke schakel bij het verbinden van twee grotere natuurgebieden. In groen EHS

Aan de zuidzijde ligt het perceel 1890 met een parkachtige inrichting met bomen en houtopstanden. De kern van dit gebied is een open weide die 1 x per jaar gemaaid wordt en voor insecten en veel

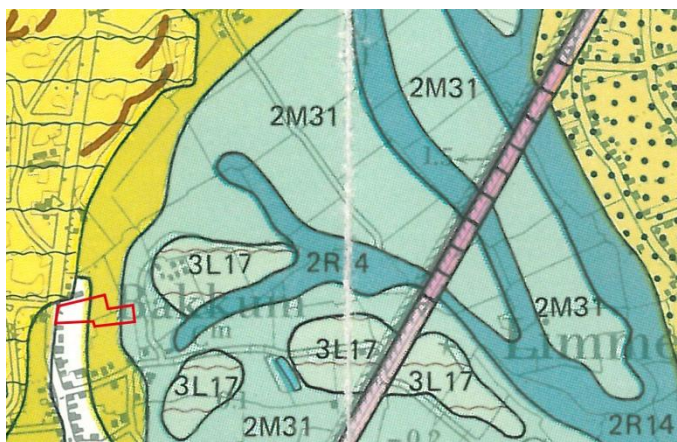
vogels waaronder de nachtegaal zeer interessant. Door aansluiting te zoeken met dit perceel kan de natuur een extra impuls krijgen.

De aanliggende sloten aan de oostzijde hebben een waterkwaliteit die beïnvloed is door landbouwactiviteiten. De invloed van dit water moet zo veel mogelijk worden beperkt. Met een aanpassing in de waterhuishouding in het plangebied waarbij duinwater vast wordt houden zijn hier goede mogelijkheden tot het ontwikkelen van duingraslanden met elementen van een zeedorpen vegetatie. In de basis variant is te verwachten dat het gehele perceel natter gaat worden op termijn zal er een vegetatie ontstaan welke vooral hierdoor beïnvloed zal zijn met bijbehorende bijzondere flora met Zeggen vegetaties, Guigelheil, Parnassia en orchideeën. Door het agrarisch gebruik tot nu toe is het mogelijk dat er op delen een vegetatie ontstaat met elementen van het zeedorpenlandschap dit is een landschap met bijbehorende vegetatie in kalkrijke duinen rondom nederzettingen in het Nederlandse duingebied en is tussen 1500 en 1900 ontstaan. In dit landschap komen een aantal voor Nederland zeldzame soorten voor als Oorsilene, Nachtsilene, Grote tijm, Echt bitterkruid en Walstroobremraap. Deze vegetatie is in N2000 onderdeel van vegetatietype de grijze duinen en in de Noord-Hollandse duinen aangewezen als Europees waardevolle natuur.

Omdat de ondergrond homogeen is omgezet is afplaggen om het voedsel overschot te verwijderen niet zinvol en zal het proces naar een schrale vegetatie een aantal jaren in beslag nemen. Dit verschalingsproces kan bereikt worden door een beheer van maaien en afvoeren, eventueel gecombineerd met naweiden. Het laten staan van een deel van het gewas in het najaar kan voedsel voor trekkende akkervogels opleveren en het zal een belangrijke schakel kunnen zijn voor insecten en in het bijzonder vlinders.

4. Landschappelijke historie

Het landschap van Bakkum en omgeving is een jong landschap. Na de laatste ijstijd (10.000 v Chr.) wordt het warmer en gaat de zeespiegel stijgen. De zeespiegel stijgt en ontstaat een wadachtig landschap met strandwallen, kreken, kwelgebieden en veen. Het Oer-IJ voert Rijnwater met zand en klei naar zee en de monding bevindt zich boven Velsen. Ongeveer 5000 jaar geleden voert de zee zand aan en worden strandwallen opgebouwd. De monding van het Oer-IJ slipt dicht en het achterliggende deltagebied verzoet en er vindt veengroei plaats. Vanaf circa 600 na Christus vestigde mensen zich op de randen van deze hoge gronden en startte vandaar de ontginning van het aangrenzende veengebied (strandvlakten). Akkers op de strandwallen werden gecombineerd met graslandgebruik in de lagere, vochtige strandvlakten. Bij de ontginning van de strandvlakten stuitte men op natuurlijke obstakels als geulen, kreken en stroomwallen. Met de verkaveling en de waterhuishouding moest hier op worden ingespeeld. Hiermee ontstond een onregelmatig verkavelingspatroon.

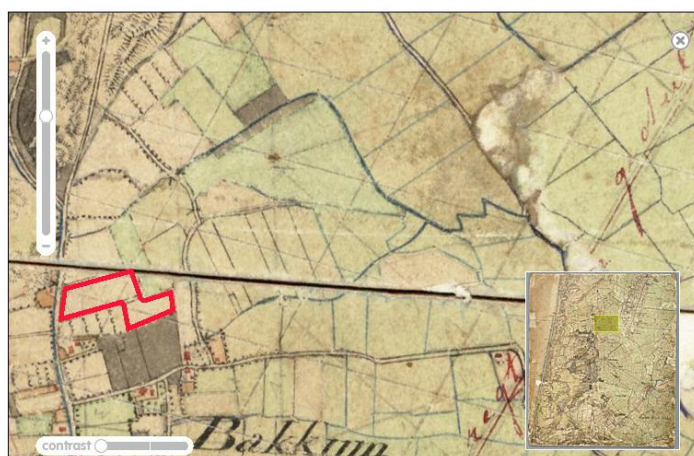
Afbeelding 3: geomorfologische kaart

Het plangebied is gelegen in de binnenduinrand van de gemeente Castricum net buiten het stroomgebied van het Oer-IJ. In afbeelding 3 is dit goed te zien. Het plangebied ligt op een “vlakte ontstaan door afgraving of egalisatie van duinen”.

Afbeelding 4 Kaart Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen J. Dou 1745 (situatie 1670)

Op de kaart van 1670 (afbeelding 4) zien we enkele boerderijen en hofsteden in Bakkum. Ten oosten van de Heereweg bestaat het landschap vooral uit weiland en akkerland. In vergelijking met de strandwallen waren er relatief weinig boerderijen en lagen er grote oppervlakten bossen en boschages in het begin van de 20e eeuw. De kleinere bosschages waren bijna altijd gekoppeld aan een erf.

Afbeelding 5 Topografisch Militaire kaart 1857, www.watwaswaar.nl

In het minuutplan van het kadaster van 1811-1830 wordt het plangebied beschreven als bos. In 1857 (afbeelding 5) lijkt het daarentegen al weer akkerland te zijn.

Rond 1900 waren de meeste kavels in de binnenduinrand begrensd met beplanting en soms ook met watergangen. Een klein aantal had geen van beide. Als watergangen aanwezig waren dan was de kavel lang niet altijd volledig omringd door water (Dillon, 2011).

Afbeelding 6 Heereweg rond 1930, werkgroep Oud Castricum

In afbeelding 6 zien we een karakteristiek beeld van de Heereweg zoals die er rond 1930 heeft uitgezien. Open weiland, geschoren hagen langs akkers, weiland en erf. Erven omringd met bomenrijen en bosjes. Openheid en beslotenheid wisselen elkaar af.

5. Inrichtingselementen en onderbouwing

Voor de inrichting van deze variant zijn de volgende handelingen noodzakelijk

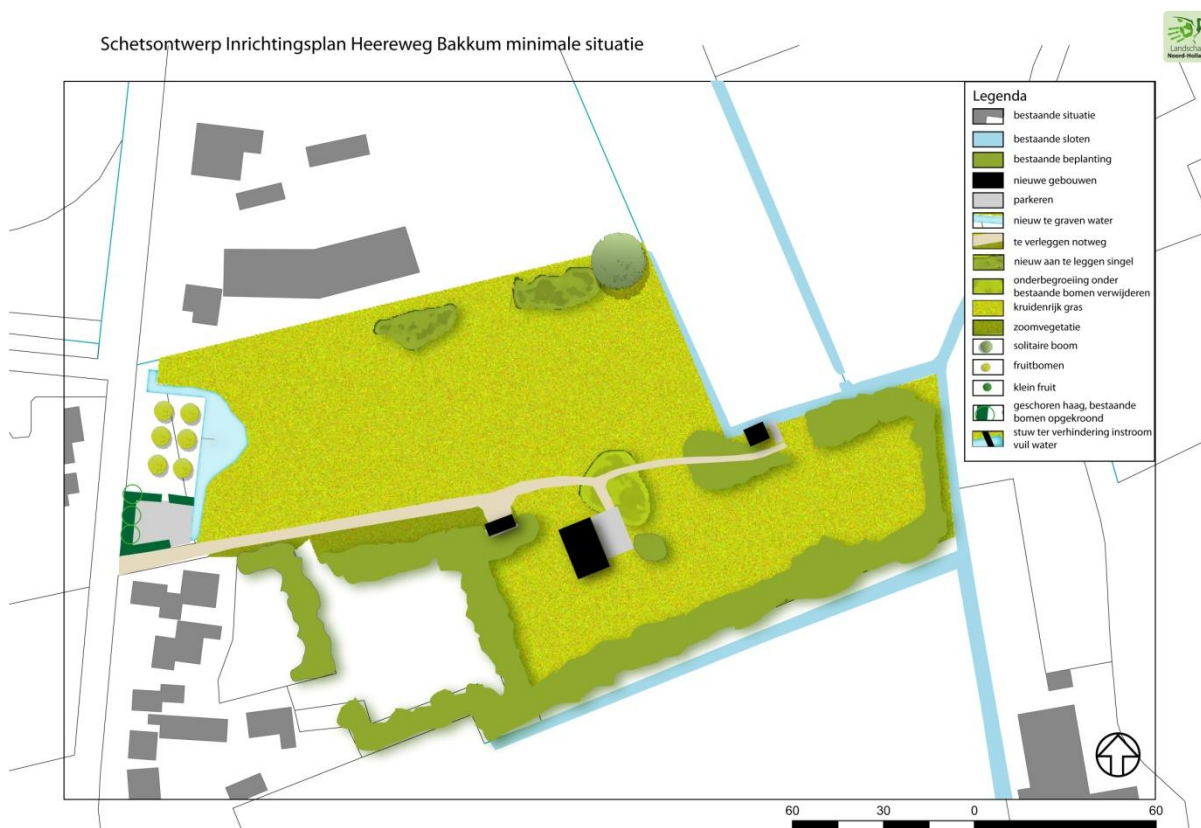
- Het verwijderen of het stoppen van de functie van de drainage
Er liggen drie drains in west naar oost en één noord zuid drain aan de westkant van het perceel. Het is te adviseren deze geheel te verwijderen, omdat het afstuiten van drainages in een zandige bodem niet geheel mogelijk is. De drang van kwelwater zal er dan namelijk voor zorgen dat de drains een deel van hun functie kunnen behouden. Daarnaast moet de pvc leiding die als vervanging van de duinrel dient wordt dichtgemaakt.
- Het graven van een kleine poel met slootje
In combinatie met een visuele scheiding van het boomgaardje graven we een poel geheel aan de westkant van het perceel om maximaal gebruik te maken van het drangwater uit de duinen. Deze kan in de toekomst de basis zijn voor een aan te leggen duinrel (plan optimale inrichting)
- Het verwerken uitkomend zand en profileren terrein
Het uitkomende zand van de poel moet als er geen andere bestemming voor is gelijk over het perceel worden verdeeld. Of gebruikt om de verharding van de Notweg te vullen waardoor deze iets boven het maaiveld wordt afgewerkt

- Het aanplanten van vogelbossage en boom.
Het aanplanten van 548 m² struiken Meidoorn, kardinaalsmuts, Gelderse roos en krenteboompje en 1 ratel populier (*Populus tremula*)
- Het inrichten en verharden van de Notweg
Het aanbrengen van kunststof ecoraster en afvullen met gebiedseigen zand.
- Het snoeien en kappen bosschage

Aan de zuidzijde van de Notweg wordt een deel van de van de beplanting verwijderd om een zoomvegetatie te realiseren.

6. Kaartbeeld en beschrijving

7. Richtlijnen voor beheer

Bij dit ontwerp is de komende jaren hoofdzakelijk grasland beheer nodig. Hierbij is het zeker in de eerste jaren van belang dat er minimaal 1 x per jaar gemaaid wordt in augustus en dat het gewas wordt afgevoerd. Mogelijk zit er nog zoveel voedsel in de grond dat er in de eerste jaren een vroege maaionder in het voorjaar extra nodig is. Een licht begrazing met schapen is goed mogelijk maar kunnen het maaien zeker in het begin niet vervangen. 3 a 4 schaaapjes per ha is dan het maximum.

8. Inrichting en beheerkosten

In onderstaande tabel zijn de inrichtingskosten in euro's exclusief BTW geraamd.

Aanleg

	basis
Verwijderen drainage	800
Grondverzet afhankelijk van markt	800
 Aanplant bossage 548 m ² X 1,65	 900
<i>Verharding Notweg</i>	
breed 2,25 m X 170mX 9,18 tegel per m X €1,85	6.550
Aanbrengen verharding	3.500
Verwijderen bossage 210 m ²	800
Haag parkeerplaats	500
Inzaaien met Hooi	1.000
<u>Schrikdraad bescherming beplanting bij inscharen vee</u>	<u>350+</u>
Totaal ingeschatte kosten	15.200

Beheer

Maaien en afvoeren	400
Inscharen vee	0

De familie Tentij is voornemens een landbouwschuur om te vormen tot een woning. Om een woonbestemming te verkrijgen hanteert de gemeente een vereveningsbeleid dit betekent dat woningbouw in het buitengebied in bepaalde gevallen wel is toegestaan mits er wordt gecompenseerd in landschappelijke en natuurkwaliteit. Deze compensatie kan plaatsvinden op het naastgelegen perceel nr 1736. Aan Landschap noord Holland is gevraagd een plan op te stellen waarin zowel gekeken wordt naar inrichting als beheer van dit perceel.

Het inrichtingsplan bij bijbehorend beheeradvies is besproken met de Provincie Noord-Holland en de gemeente Castricum en daarbij is een aanvullend veldbezoek geweest. Dit veldbezoek heeft tot aanvullende informatie geleid welke een kleine aanpassing binnen het plan geeft. Daarnaast zijn ook de aangepaste contouren van het werkgebied vastgesteld.

De redenen liggen in het niet meer functioneren van de duinrel langs de Heerenweg aan de westzijde en het niet kunnen afkoppelen van ondergrondse afvoer van oude duinrel daar deze nog in functie is als hemelwaterafvoer bij de burens aan de noordzijde.

Door het verwijderen van de drainage zal de kwel vanuit de duinen herstellen. Om in te spelen is er gekozen voor een zoekgebied voor een vochtige vallei zodat kwelwater maximaal benut kan worden voor natuurontwikkeling.

Aanpassing paragraaf 5

Voor de inrichting van deze variant zijn de volgende handelingen noodzakelijk

- Het verwijderen of het stoppen van de functie van de drainage
Er liggen drie drains in west naar oost en één noord zuid drain aan de westkant van het perceel. Het is te adviseren deze geheel te verwijderen, omdat het afstuiten van drainages in een zandige bodem niet geheel mogelijk is. De drang van kwelwater zal er dan namelijk voor zorgen dat de drains een deel van hun functie kunnen behouden. Daarnaast moet de pvc leiding die als vervanging van de duinrel dient wordt dichtgemaakt.
- Het graven van een vochtige vallei
De locatie wordt bepaald door de ontstane kwel na verwijderen drainage
- Het verwerken uitkomend zand en profileren terrein
Het uitkomende zand van de poel zal worden gebruikt op de bouwkaai. Of gebruikt om de verharding van de Notweg te vullen waardoor deze iets boven het maaiveld wordt afgewerkt
- Het aanplanten van vogelbossage en boom.
Het aanplanten van 548 m² struiken Meidoorn, kardinaalsmuts, Gelderse roos 1 ratel populier (Populus tremula)
- Het inrichten en verharderen van de Notweg
Het aanbrengen van kunststof ecoraster en afvullen met gebiedseigen zand.
- Het snoeien en kappen bosschage
Aan de zuidzijde van de Notweg wordt een deel van de van de beplanting verwijderd om een zoomvegetatie te realiseren.
- Verplaatsen parkeer gelegenheid buiten contouren plangebied

Schetsontwerp Inrichtingsplan Heereweg Bakkum

